

TREI COSMONAUI – DIN RUSIA, ROMÂNIA, SUA – DOCTORI HONORIS CAUSA AI UTM

Pe 12 aprilie 2012, de Ziua Internațională a Zborului Omului în Cosmos, Senatul UTM s-a întrunit într-o ședință festivă, consacrată decernării titlului academic de Doctor Honoris Causa al UTM cosmonautului-pilot **Vladimir Nicolaevici Dejurov**, Erou al Federației Ruse și al ex-URSS, primului cosmonaut al României **Dumitru Dorin Prunariu**, Erou al României și al ex-URSS, și astronautului american **Frank Lee Culbertson**.

nilor Unite, adoptată în aprilie 2011, 12 aprilie a fost declarată **Ziua Internațională a Zborului Omului în Cosmos**.

Un alt succes revoluționar în cucerirea spațiului cosmic a fost atingerea suprafeței Lunii de către astronauții Statelor Unite ale Americii. Politicile spațiale ale guvernelor celor mai dezvoltate țări ale lumii se bazează pe înțelegerea că numai prin unirea eforturilor umane și tehnologice poate continua extinderea valorificării spațiului

Salutând prezența înalților oaspeți, Excelenței Sale dlui **Marius Gabriel Lazurca** – Ambasador Extraordinar și Plenipotențiar al României în Republica Moldova, Excelenței Sale dnei **Valerie Colby** – prim-secretar pentru cultură și drept al Ambasadei SUA în RM, dlui **Serghei Ivanovici Lysenco** – vicepreședinte al Asociației de Prietenie „Federația Rusă – Republica Moldova”, reprezentanților corporației științifico-industriale „Institutul de Cercetare a Electromecanicii din Rusia” din cadrul Agenției Spațiale Federale, „Roskosmos”, dlui **Leonid Bujor** – consilier al Prim-ministrului RM, dlui **Mihai Șleahțișchi** – ministru al Educației al RM, dlui acad. **Valeriu Canțer** – președintele Consiliului Național de Acreditare și Atestare din RM, domnilor rectori ai universităților din RM, domnilor studenți și profesori ai UTM, rectorul UTM, acad. **Ion Bostan**, a specificat în cuvântul său inaugural că UTM este onorată să acorde aceste distincții unor personalități marcante din domeniul ingineriei aerospațiale.

Pe 12 aprilie 2012 s-au împlinit 51 de ani de la primul zbor al Omului în cosmos – Omul lui Gagarin, care a deschis era valorificării spațiului cosmic.

Prin rezoluția Asambleei Generale a Națiu-

cosmic către alte planete. Astfel, s-a ajuns la o altă etapă tehnologică – instalarea pe orbita Pământului a Stației Spațiale Internaționale.

Rectorul UTM Ion Bostan a menționat, în context, că internaționalizarea valorificării spațiului cosmic a cuprins și Republica Moldova. Chiar la începutul erei valorificării spațiului cosmic, în anul 1963, Institutului de Cercetări Științifice în domeniul Alimentației Publice din Republica Moldova i s-a încredințat desfășurarea cercetărilor științifice în prepararea alimentelor pentru echipajele navelor cosmice în ambalaje speciale conformate la starea de imponderabilitate cosmică.

Un rol important în succesul dezvoltării cosmonauticii le-a revenit savanților și personalului tehnico-ingineresc al întreprinderilor moldovenești specializate în electronică și construcția de mașini – „Signal”, „Sciotmaș”, „Microprovod”, „Mezon”, NIŢEVT, „Topaz”, Institutul de cercetări științifice „Kvant”, AȘM. Drept exemplu servesc elaborările Centrului de cercetări științifice pentru tehnica de calcul, condus de acad. Nicolae Andronații, în cadrul căruia activau cca o mie de ingineri, preponderent absolvenți ai Institutului Politehnic din Chișinău, astăzi – UTM.

(continuare în pag. 2)

TREI COSMONAUȚI – DIN RUSIA, ROMÂNIA, SUA – DOCTORI HONORIS CAUSA AI UTM

Începând cu anii '60, Centrul de cercetări științifice pentru tehnica de calcul a proiectat și a produs complexe electronice de calcul analogice și hibride de tip MN-14, MN-17, ABK-32 pentru Centrul de Dirijare a Zborurilor Cosmice, sisteme de bord de calcul electronic tip A-15K, sisteme de bord de calcul electronic pentru lansarea rachetelor cosmice, componente de bord pentru sistemele de dirijare a stației cosmice „Mir” etc.

La Institutul „Kvant” din Chișinău și la uzina „Signal” se elaborau și se produceau complexe electronice de comunicații satelitare „Potop”, „Potop-M”, „Surami” și „Surami-B”, asupra cărora au lucrat pe parcursul a două decenii peste 500 de absolvenți ai specialităților electronice de la Universitatea Tehnică a Moldovei.

În Moldova activau mai mult de zece întreprinderi, care au contribuit la valorificarea spațiului cosmic în cadrul programelor științifice și comenziilor speciale de nivel unional.

E oportun să amintim că la bordul navei cosmice „Soiuz-13” lansată în anul 1973 erau instalate două aparate de cercetare: „Orion-2” – pentru elaborarea hărților de orientare unghiulară spre steaua Orion și minilaboratorul microbiologic cosmic „Oazis-2” – pentru cultivarea microorganismelor în condiții de imponderabilitate cosmică. Microlaboratorul „Oazis-2” a fost elaborat în Republica Moldova cu suportul Institutului Politehnic din Chișinău și absolvenților săi.

În anii '80, la **Facultatea Construcții de Mașini a UTM** se desfășurau elaborări științifice și de proiectare pentru aplicarea unui tip nou de **Transmisii Planetare Precesonale (TPP)**, care asigurau mișcarea într-un vacuum absolut. Astfel, datorită acestui avantaj, la comanda Institutului de Cercetări Cosmice, al Asociației de producție „Kometa” și a întreprinderii G-4805 din Krasnoiarsk, la **Universitatea Tehnică a**

Moldovei au fost proiectate, iar la uzinele chișinăuene „Sciotmaș” și „Signal” – produse un șir de dispozitive de acționare pe baza Transmisiei Planetare Precesonale.

Rectorul UTM Ion Bostan a adus și multe alte exemple de cercetări tehnico-științifice cu tematică spațială desfășurate de-a lungul anilor, la care au contribuit esențial și inginerii, profesorii, absolvenții Universității Tehnice a Moldovei.

După o pauză de peste 20 de ani la UTM revine tematica spațială. Deja al treilea an consecutiv, la UTM, în colaborare cu AȘM, se efectuează lucrări de elaborare, cercetare-proiectare a **Microsatelitului „Republica Moldova”**. În cadrul Programului de Stat, acum doi ani a demarat **Programul „Elaborarea Satelitului „Republica Moldova”**, în care sunt antrenati savanți din cadrul UTM și AȘM, doctoranzi și zeci de studenți ai UTM (coordonator principal de program – acad. Ion Bostan).

Pornind de la importanța valorificării Spațiului Cosmic și constatările prezentate, Senatul UTM în ședința din 27 decembrie 2011 a decis acordarea titlului academic Doctor Honoris Causa cosmonautului-pilot **Vladimir Nicolaevici DEJUROV** din Federația Rusă și cosmonautului **Dumitru Dorin PRUNARIU** din România, iar în ședința din 31 ianuarie 2012 – astronautului **Frank Lee Culbertson** din Statele Unite ale Americii.

Înaltele distincții – diploma, roba și toca de Doctor Honoris Causa – au fost înmânate celor trei cosmonauți în acordurile solemne ale imnului „Gaudeamus igitur”, intonat de corul mixt al Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice din Chișinău.

Cosmonauții Dejurov și Prunariu au fost prezenți la ceremonie, în timp ce Frank Culbertson a intrat în direct cu asistența de la Chișinău în cadrul unei videoconferințe, prin skype.

КАЖДЫЙ ГОД, 12 АПРЕЛЯ, МЫ БУДЕМ ВСТРЕЧАТЬСЯ ЗДЕСЬ, В КИШИНЕВЕ

Сергей Лысенко, вице-президент Общества Дружбы «Российская Федерация – Республика Молдова»:

– От имени президента Общества дружбы «Российская Федерация – Республика Молдова» и нашей делегации представителей Роскосмоса разрешите поздравить всех с сегодняшним праздником – Днем Космонавтики!

Прошел ровно год с тех пор как мы встречались в этом зале. За это время было сделано очень многое: в студенческом городке Технического Университета Молдовы была заложена прекрасная Аллея Космонавтики; были проведены переговоры и встречи с уважаемыми Думитру Прунарием и Фрэнком

Калбертсоном, с представителями Роскосмоса, при содействии Митрополии Молдовы и в частности Митрополита Владимира и Епископа Саввы. Сегодня два представителя Российского космического Агентства находятся в этом зале для того, чтобы познакомиться с проектом космического спутника «Республика Молдова», чтобы вместе с Техническим Университетом Молдовы вывести его на космическую орбиту. Я думаю, что в недалеком будущем мы сможем обозревать фотографии сделанные фотоаппаратом, установленном на этом спутнике. И это будет знаменательный день.

Вчера мы с космонавтами Думитру Дорином Прунарием и Владимиром Николаевичем Дежуровым договорились, что каждый год 12 апреля будем встречаться здесь, в Кишиневе, чтобы продолжить эту традицию. На следующий год намереваемся установить на Аллее Космонавтики монумент, наверху которого, рядом с макетом космического спутника «Республика Молдова», мы высечем имена тех, кто бывал там.